

BRAM DE RIDDER

**EEN
AANGENAAM
ZWAAR
HOOFD**

UITGEVERIJ HETMOET

INHOUD

Wie ze ook is (1)	7
In the meanwhile	15
Kijken of de schade beperkt blijft	21
Lieve Robin	33
Melandrieten	41
De grote plant gaat niet zo goed	47
Straf in de hal	61
Nu ben ik weer hier	67
Hij had de oorlog uitgezet	75
Dagen van Marc	85
Je houdt dus van Bach	91
Mondkampje	99
Afsluitdijk	107
Ze was ooit wethouder	125
Gruis	135
Gerard Vita praat tegen een leguaan	147
Perfekte afsprong	157
Abby's brief	161
Ze lopen waardig	173
Een aangenaam zwaar hoofd	181
De grote schoonmaak	193
Zon die water raakt	199
Schape tellen	209
Onder vier ogen	217
Lauw water	223
Wie ze ook is (2)	227

WIE ZE OOK IS (1)

Het schelpenpad knispert onder haar schoenzolen en twee om elkaar dansende honden blaffen in de ochtendzon. Eva wandelt door het park. De lente lonkt.

Het feit, want dat is het waarschijnlijk, had zich meerdere keren aangekondigd. En ze hadden het steeds net weten te ontwijken, tot ze vandaag sterk of zwak genoeg bleken om de beslissing te nemen. Willem had al zijn spullen direct meegenomen en de huissleutel op de keukentafel achtergelaten. Ze hadden gehuild. Hij zei 'onbegrijpelijk' en 'ik hou van je' en zij echode 'ik hou van jou', mompelde ook 'onbegrijpelijk'. Eva begrijpt het inderdaad niet, behalve als iets wat ze, twee mensen op dit moment in de tijd, blijkbaar doen. Al zodra zijn auto heen en weer schuddend over de oude klinkers uit zicht verdween, begonnen gevoelens van verdriet en vrijheid zich met elkaar te vermengen. Een beetje zoals toen ze besloot haar grijze haren niet langer uit haar hoofd te trekken.

Ze recapituleert de ochtend. Het ontbijt, het lome ochtendvrijen voorbij, de gordijnen opengeschoven, zacht strijklicht viel langs zijn gezicht. Even daarvoor was er nog openheid – of was het luiheid? – waarin ze elkaar ontmoeten; warme, nauwelijks wakkere lichamen en vooral haar hoofd dat nog geen zelfbewustzijn had gevonden, het nog

niet had gezocht bovendien. Misschien gold iets vergelijkbaars voor Willem. Er was weinig reden om nu alweer van alles te vinden, te moeten. Toch moest en vond ze van alles. Hem te veel in haar huis, bijvoorbeeld.

Ze ergerde zich, zonder echte aanleiding. Ja, hij vroeg hoe het met het schrijvertje in haar ging. Maar alles kon een aanleiding zijn. ‘Medium.’ Hij zei: ‘Oké, wil je nog koffie?’ ‘Ja, is goed.’

In de kleine keuken deden ze hun best om elkaar niet in de weg te zitten. En toen zei hij verwacht en toch ook plotseling en vooral beheerst, want dat is zijn manier van ontploffen, beheerst: ‘Ik weet niet wat er met jou is, maar ik geloof niet dat ik de oplossing ben, en ook niet het probleem. Maar jij denkt van wel, steeds. Willem is de oplossing, Willem is het probleem, de oplossing, probleem, oplossing. Al drie jaar lang. Dat werkt niet. Of dat werkt telkens wel, niet, wel, niet en dus: niet.’

‘Misschien moeten we deze keer echt stoppen.’ Haar antwoord voelde als de enige passende reactie. Hij zei: ‘Ja.’ Ook een passende reactie. En daarmee was het een feit, onmiddellijk gevolgd door schrik, opluchting, enorme schrik. En nu zwemmen meerkoeten door het kroos, wordt er gevoetbald op het grasveld, schiet iemand hard naast, schelden de mannen, joelen de mannen en voelt ze hoe de ochtend natrilts in haar borstkas.

De zachte buitenlucht streelt haar gezicht en boven prijkt de hemel hoog en ongelooflijk blauw. Ze legt haar hoofd in haar nek. Onaangekondigd schemert door de scherpe lucht het plafond van de therapiekamer van jaren terug, waar ze nog altijd op de bank ligt en naar het plafond staart. En ook als ze weer vooruitkijkt, naar het

witgrijze schelpenpad met aan weerszijden hoge iepen, blijven haar gedachten in de spreekkamer hangen. De man op wie ze alles mag projecteren, botvieren, zit achter haar. In ruil daarvoor kan hij zich de bovenste twee etages van een oud pakhuis veroorloven. Net als zijn ribfluwelen colberts met pochet – waar hij zijn bijnaam Rib Colbert aan te danken had –, zijn nette pantalons, zijn opvallende puntschoenen. Er hangt de geur van boenwas, dennenaf-tershawe en soms zijn zweet, als de sessie aan het einde van de dag plaatsvindt. Zijn ademhaling is hoorbaar en af en toe zijn stem.

Tallose uren keek ze naar de oude, donker gebeitste balken, lag ze daar te liggen. Ze was niet de enige die bij hem in leertherapie was. ‘Moet je zo weer naar Rib? Succes!’ Hij werd evenzeer gewaardeerd als gevreesd.

Vijfentwintig, zesentwintig, zevenentwintig, achten-twintig en negentwintig jaar oud. Langer dan nodig? In elk geval langer dan verplicht, langer dan vergoed werd bovendien. Geen geluid, behalve zijn ademhaling en gehum. Ze ziet hem niet. Ze ziet alleen zichzelf, of iets wat daarop lijkt. Ze hoort zichzelf herhalen, vervelen en ontboezemen.

Vaak zei ze dat ‘het’ zich weer aan haar opdrong. Een vaag ‘het’ waarvan de omschrijving het dichtst bij ‘het niet-weten’ kwam: bodemlozer dan twijfelzucht. Ze had in die tijd een relatie met een getrouwde man en wist niet wat ze moest doen. Twijfel beweegt zich horizontaal, heen en weer. Het niet-weten beweegt niet, trilt niet. Het is een kleurloos geurloos statisch niets. Het is de bodemloosheid zelf. Je valt, maar nooit te pletter. En als je nergens neerkomt, kun je het dan nog wel vallen noemen? Daarbij voelde elke keuze als een schijnbeweging, een rookgordijn

Ze hilde veel tijdens die therapieessies, zo onstuimig en mateloos dat het soms leek alsof het nooit op zou houden. Rib Colbert bromde achter haar hoofd, toch geruststellend: 'Ja, dat is een erg oude pijn, een erg oude pijn.'

Ze loopt het groene houten bruggetje over, terwijl ze bij dit beeld van een geïsoleerde baby in een couveuse blijft hangen. Het was alsof daar haar vermogen alleen te leven zich had vastgeklonken aan haar onvermogen met iemand samen te leven. Zo zwart-wit is het niet, dat weet ze heus. Het is maar een van de verhaallijnen die ze zou kunnen kiezen, een verklaring die nooit de kwaliteit van een hypothese zou ontstijgen.

Ze is evenwichtiger dan toen bij Rib. Maar, vraagt ze zich nu, weliswaar rustig, af: lukt het me nog altijd niet te durven verlangen naar iemand die blijft? En vervolgens: draai ik me om zodra ik echt gezien kan worden? Is dat wat er vaak gebeurt? Dat wie ze is, degene die ze is geworden als therapeut, als psychiater, met oprechte nieuwsgierigheid en de wil om contact te maken – dat diegene verdwijnt zodra iemand anders met diezelfde blik naar háár kijkt. Dat dan binnen in haar iets keert, subtiel en nauwelijks waarneembaar, maar wel degelijk. De rug toe.

Een korte golf van verdriet achter haar zonnebril. Het park wordt nu snel drukker, alsof iemand ergens een hek heeft opengezet. Kinderwagens, ouders, honden, baasjes, veel hardlopers en een meisje op een step dat rondjes maakt om de centrale fontein. Het water klatert onophoudelijk tegen saffraankleurig natuursteen. Ze zal iets moeten met de dag die voor haar ligt. Het is moeilijk na te gaan wat. Helemaal niemand zien is misschien geen goed idee. In de

vriendinnen-groepsapp doet ze het voorstel vanavond wat te gaan drinken.

Aan de spijlen van de omheining rond het park hangen wervende posters van een recent in opspraak geraakte toneelacteur. Nog niet weggehaald. Hoe heet hij ook alweer? Een groot, getekend gezicht, een getroebleerde blik. Ze had hem wel eens hier in de buurt zien lopen, met een kleine teckel. Als ze dichterbij de poster komt, ziet ze zijn naam. Maarten de Grauw, dat was het. Ze vond hem niet onsympathiek, zelfs in het gewraakte interview niet. Een stuurse, worstelende man.

Naast de posters zit een vrouw breed op een bankje met een halve liter bier. Ook een doorleefd gelaat.

‘Goedemorgen.’

‘Morgen.’

‘Proost,’ ontsnapt uit Eva’s mond. Ze krijgt een joviale proost terug, loopt verder, wankelmoedig weer naar huis.

Eenmaal in haar appartement is alles onveranderd. De stoelen zijn stoelen, de tafel en de planten staan ook gewoon nog op hun plek, haar samen met Willem in elkaar getimmerde boekenkast met romans en psychiatrieboeken, de gele velours bank, alles op eenzelfde manier aanwezig, maar ook onontkoombaar, alsof er iets wordt vastgesteld. Dit ben jij. Door de glas-in-loodruitjes die ze in de tussendeuren had laten plaatsen projecteert de zon zachte, gekleurde vlakken op de muur. Ja, sfeervol, ja, mooi, schoon, geprivilegieerd ook, wannabe misschien, wannabe wat? Echt een Eva-huis, aldus Willem.

Er hangt leegte. Zonder de blik van zijn groengrijze ogen, zonder de mogelijkheid hem een schaterlach te ontlokken. Ze ziet weer zijn atletisch postuur, zijn schouders, licht gebogen, terwijl hij naar de auto loopt. Dat lichaam dat ze zo goed kent en zo minutieus en volkomen heeft liefgehad. De leemte nu aan haar eigen lichaam. Waar zou hij op dit moment zijn?

In de keuken liggen hun ontbijtspullen. Ze gooit de mandarijnschillen in de vuilnisbak, stopt de borden, glazen en het bestek in de vaatwasser. De aardewerken kopjes wast ze met de hand. De kalme geur van eucalyptus. Een doekje over de tafel. Ze zal doorgaan, zelfs zonder lang te dralen waarschijnlijk. Zo is ze of zo doet ze. Het is duidelijk wat het u oplevert, maar kost het u ook wat? Het soort vraag dat ze zichzelf ook geregeld aan patiënten hoort stellen. Even weg uit dat hoofd, Eva.

Gezeten aan de schone keukentafel aait ze haar tablet aan. Velvet Underground klinkt zacht uit het bluetooth-speakertje op de afzuigkap terwijl ze door de krant scrolt en de nieuwskoppen en advertenties omhoog beweegt. Een reportage van een eenzame uitvaart, ze klikt: een foto van een kale, vervuilde kamer. Ze zoomt in: meerdere volle asbakken en een laken met afbeeldingen van Bobbie, het hondje van Kuifje. Daar moet de man zich warm onder hebben gehouden. Het zijn meestal mannen in deze reportageserie. Al ben ik hem niet, ik ben hem ook wel, denkt ze. Is dat waarom ze graag schrijft? Uiting geven aan de ervaring iedereen een beetje te zijn?

Maar u bent zelf toch ook iemand? Jawel Rib, dat klopt, ik ben iemand. Ik ben Eva en ik heb zojuist mijn keuken

opgeruimd. Ik ben verdrietig en een beetje opgelucht, maar vooral verdrietig. Buiten stept een kind, heeft een vrouw haar bier opgedronken, loopt Willem ook ergens rond. Buiten blaffen de honden en binnen schrijf ik.